

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
ตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์
The Factors Causing Adolescent Female Bullies in Secondary Girls' Schools
in the Bangkok Metropolis According to Ronald L. Akers's Social Learning Theory

ปาวริศร์ กิจสุขจิต
Pawarit Kitsukhit

ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
Department of Social Science, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

ติดต่อผู้เขียน noonpawarit@gmail.com

ส่งบทความ 14 กันยายน 2558 | ตอบรับ 27 ตุลาคม 2558 | เผยแพร่ 18 เมษายน 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในนักเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์ วิเคราะห์การรังแกกันในนักเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์ และเสนอแนะแนวทางการป้องกันการรังแกกันในนักเรียนมัธยมศึกษา ทั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม คือ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณจะคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างเลือกศึกษาเฉพาะ 5 โรงเรียน (จากทั้งหมด 10 โรงเรียน) โดยใช้วิธีการจับฉลากเลือกต่อหน้าคณะกรรมการวิทยานิพนธ์และใช้วิธีการเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยให้โรงเรียนที่ทำการวิจัยเป็นผู้จัดหากกลุ่มตัวอย่างให้ด้วยวิธีการประชุมระหว่างครู-อาจารย์ ผู้อำนวยการของโรงเรียน และผู้ปกครองเป็นทางกลับ เพื่อนำนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมความรุนแรงจากระดับชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลาย ระดับละ 40 คน ของแต่ละโรงเรียน (รวม 400 คน) เพื่อมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ 5 คน โดยฝ่ายปกครองของทางกลุ่มโรงเรียนดังกล่าวเป็นผู้จัดหานักเรียนที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นมาให้โดยทางกลับ สำหรับแบบสอบถามเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยง ส่วนแบบสอบถามเชิงคุณภาพใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้องเหมาะสม ครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง ร้อยละ 20.50 มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว ร้อยละ 9.00 มีประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรงจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น ร้อยละ 52.00 มีการเลียนแบบการรังแกกันจากบุคคลในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 10.50 มีการเลียนแบบการรังแกกันจากสื่อต่างๆ ร้อยละ 14.75 ส่วนในด้านการคบหาสมาคมเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 6.25 มีพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นมาก ส่วนข้อมูลเชิงลึกในการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีสาเหตุมาจากประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว ประสบการณ์การพบเห็นความรุนแรงจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น การเลียนแบบการรังแกผู้อื่นจากบุคคลในชีวิตประจำวัน และจากสื่อ และการคบหาสมาคมกับเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น โดยวิธีการรังแกของนักเรียนหญิงด้วยกันเองจะแตกต่างกับวิธีการรังแกของนักเรียนชาย กล่าวคือ จะไม่ใช้กำลังทางกายในการรังแก แต่จะรังแกด้วยวิธีการทำลายความสัมพันธ์และการทำร้ายจิตใจเป็นหลัก

คำสำคัญ: การรังแกกัน, นักเรียนมัธยมศึกษา, ทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์

Abstract

This research aimed to study and analyze factors causing bullies in the secondary girls' schools in Bangkok, based on the Social Learning Theory of Ronald L. Akers, and to recommend preventive approaches for bullies in those schools. The use of mix research methods applies for this research. According to quantitative research method, 5 schools from 10 schools are randomly chosen by drawing lots before thesis advisory. The population is chosen by simple random sampling technique under schools' secret conference. The population (400 persons) includes 40 students from lower secondary school and 40 students from high school education per school. In contrast, according to qualitative research method, 5 students having bullying behaviour are secretly selected by teachers for providing information about their behaviour. The questionnaires are tested before using and are proved by thesis advisory. Results revealed that 20.50% of the sample has experienced using their own violence; 9.00 % has experienced family violence. 52.00% of the sample has experienced bullying and met with violence from friends or other people. 10.50% of the sample imitated bullying mostly from persons in their daily lives. 14.75% of the sample imitated bullying from the media. Regarding association, 6.25% of the sample committed much bullying to others. In-depth information on bullying in the secondary girls'

schools came from personal experience of violence, from family members, experiencing or witnessing violence from friends and others, imitating bullying others by observing individuals in daily life, or from media and friends' association with bullying behavior. Methods differed from secondary boys' schools. The physical force was not used directly, but mainly destroyed relationships and hurt others' feelings.

Keywords: bullying, secondary girls' schools, social learning theory of Ronald L. Akers

บทนำ

การรังแกกันในทางวิชาการถือว่าเป็นพฤติกรรมหนึ่งของการแสดงออกด้านความก้าวร้าวรุนแรง (Harding, 2006) ผู้ที่กระทำการรังแกผู้อื่นเป็นประจำจะติดนิสัยการรังแกนี้ไปรังแกผู้อื่นแม้ว่าตนเองจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่และมีหลายกรณีที่การกระทำการรังแกจนเป็นความเคียดชัง จะนำไปสู่การกระทำผิดหรือการก่ออาชญากรรมในอนาคต และผลจากการรังแกกันถึงขนาดทำให้ผู้ถูกกระทำบางรายฆ่าตัวตาย

เมื่อความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ การกระทำหรือพฤติกรรมที่ผิดไปจากประเพณีหรือแนวทางปฏิบัติของคนในสังคมนั้นๆ ซึ่งไม่จำเป็นว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนจะต้องเป็นพฤติกรรมอาชญากรรมเสมอไป แต่พฤติกรรมอาชญากรรม คือ พฤติกรรมเบี่ยงเบนชนิดหนึ่ง (สุดสงวน สุธีสร, 2541) การรังแกกันถ้าไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือฝ่าฝืนกฎหมายใดๆ ก็ย่อมเป็นเพียงพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่ถึงขั้นเป็นอาชญากรรมหรือการกระทำผิด แต่ในกรณีที่การรังแกนั้นส่งผลให้ผู้ถูกรังแกต้องได้รับอันตรายหรือต้องทนทุกข์ทรมานก็อาจเป็นการกระทำที่เป็นอาชญากรรมหรือการกระทำผิดได้ซึ่ง จูซาร์ตัน เอื้ออำนวย (2551, น. 75) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งรัฐออกกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายและกำหนดโทษไว้ ดังนั้น พฤติกรรมรังแกผู้อื่นที่เข้าข่ายการกระทำที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ย่อมเป็นอาชญากรรม พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นจึงเป็นพฤติกรรมที่คาบเกี่ยวระหว่าง พฤติกรรมเบี่ยงเบนกับอาชญากรรม

ปี พ.ศ. 2548-2549 ผลการวิจัยของสถาบันรามจิตติเรื่องโครงการติดตามสภาวะการเด็กและเยาวชนรายจังหวัด "Child Watch" พบว่ามีเด็กถูกรังแกในสถานศึกษาประมาณ 6 แสนคน ปี พ.ศ. 2550 จากการประชุมปฏิบัติการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดร.สมบัติ ตาปัญญา พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับ 2 ของโลก ที่มีสัดส่วนนักเรียนถูกรังแกจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ซึ่งสูงถึงร้อยละ 40 รองจากประเทศญี่ปุ่น (โรงเรียนยุครุนแรง, 2550) ปี พ.ศ. 2552 พบว่าการรังแกกันในนักเรียนสตรีนอกจากจะรังแกผู้อื่นด้วยวาจาแล้ว ยังรังแกผู้อื่นด้วยการใช้ความรุนแรงทางกายภาพเช่นเดียวกับนักเรียนชายอีกด้วย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ถึงสาเหตุน่าจะมาจากการเลียนแบบ (ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2552;

นิตยา จันทร์เรือง มหาผล, 2552) และปัจจัยที่กำหนดการกระทำรุนแรงของผู้หญิง คือ การมีเพื่อนที่มีพฤติกรรมด้านลบ การมีประสบการณ์ความรุนแรงในบ้านและในโรงเรียน (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ, 2551) สำหรับวิธีการรังแกกันในนักเรียนสตรีโดยเฉพาะระดับมัธยมมีวิธีการรังแกที่เป็นรูปแบบเฉพาะและมีระดับของความรุนแรง ซึ่งลักษณะเฉพาะของวิธีการรังแกนี้เองจะมีความแตกต่างกับวิธีการรังแกกันในนักเรียนชาย (Simmons, Cited in Kohut, 2007)

จากแนวคิดทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ที่ได้อธิบายถึงภูมิหลังทางสังคมด้านเพศเป็นสิ่งที่กำหนดการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่จะเพิ่มหรือลดพฤติกรรมเบี่ยงเบน การก่ออาชญากรรม หรือการกระทำผิด (Cullen, & Agnew, 2003, p. 147) และผู้ใช้ทฤษฎีเรียนรู้ของเอเคอร์ในการวิจัยมักจะนำตัวแปรเพศชายและหญิงมาทดสอบทางทฤษฎีอยู่เสมอว่าเพศใดจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนอาชญากรรมหรือการกระทำผิดมากกว่ากัน ซึ่งผลทดสอบส่วนใหญ่ พบว่า เพศชายจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าวมากกว่าเพศหญิง (Lee, Akers, & Borg, 2004) แต่ทางกลุ่มสตรีนิยมได้แย้งว่า ผลการทดสอบดังกล่าวเกี่ยวกับตัวแปรเพศน่าจะไม่ตรงกับความจริง (Daly, & Chesney-Lind, 1988 Cited in Lee, Akers, & Borg, 2004) เพราะสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมที่มีชายเป็นใหญ่ เด็กผู้หญิงจะถูกควบคุมและดูแลไม่ให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดี เด็กผู้ชายจึงมีความเสี่ยงที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าวมากกว่า (Grasmick, et all., 1993 Cited in Lee, Akers, & Borg, 2004) เมื่อเป็นเช่นนี้ผลการทดสอบด้วยการใช้ตัวแปรเพศบนพื้นฐานของสังคมที่ชายเป็นใหญ่จึงไม่เพียงพอที่จะอธิบายหรือไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้เกี่ยวกับพฤติกรรมอาชญากรรม การกระทำผิดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนในผู้หญิง (Chesney-Lind, 1997 Cited in Lee, Akers, & Borg, 2004) จากแนวความคิดดังกล่าวของ เอเคอร์ แสดงให้เห็นว่า การศึกษาเรื่องการเรียนรู้ของบุคคลที่จะมีส่วนเพิ่มหรือลดพฤติกรรมเบี่ยงเบน การศึกษาสังคมหญิงล้วนน่าจะได้คำตอบที่ชัดเจนถูกต้องกว่า เพราะสังคมสตรีจะมีความแตกต่างกับสังคมปกติที่ส่วนมากเป็นเพศชาย ซึ่งมีอิทธิพลทางความคิด การศึกษา และเป็นการเปิดมิติเรื่องความเสมอภาคหญิง-ชายเท่าเทียมกัน ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมในสังคมสตรีโดยเฉพาะน่าจะช่วยให้พอที่จะทราบได้

ถึงปัจจัยใดเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวอีกส่วนหนึ่ง

กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญของทุกด้าน ความเจริญนี้เองซึ่งมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี จึงทำให้เต็มไปด้วยความ ล่อแหลมอันตราย และกลายเป็นสิ่งที่สร้างเด็กและเยาวชนที่ เสี่ยงต่อการกระทำ ความรุนแรงและกระทำผิดในรูปแบบต่างๆ ขึ้นมาใหม่เรื่อยๆ หนึ่งในปัญหาที่พบของเด็กและเยาวชนก็คือ ปัญหาความรุนแรงในพฤติกรรม (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน, 2550) โดยเฉพาะนักเรียนสตรีซึ่งมีฐานะเป็นเพศแม่ เมื่อได้ เติบโตเป็นผู้ใหญ่และมีบุตรย่อมต้องเป็นแบบอย่างให้แก่บุตร เสมือนดังครุคนแรก ดังนั้น หากนักเรียนสตรีที่ชอบใช้ความ รุนแรงจนติดเป็นนิสัยหรือถูกกระทำด้วยความรุนแรงจนเคยชิน เมื่อมีบุตรแล้วก็มักจะนำความรุนแรงที่ติดเป็นนิสัยหรือที่ถูก กระทำจนเคยชินนี้เองไปใช้กับบุตรทำให้บุตรได้รับความรุนแรง จนเคยชิน เมื่อโตขึ้นก็ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นเช่นเดียวกับการ ถูกปฏิบัติที่บ้านเนื่องจากเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสามารถ กระทำได้ และเมื่อมีบุตรก็จะปฏิบัติเช่นนี้ต่อไปจนกลายเป็น วัฏจักรความรุนแรงไม่รู้จบ

จากเกณฑ์การรับนักเรียนปีการศึกษา พ.ศ.2554 ซึ่ง กำหนดแนวทางของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานให้รับนักเรียนด้วยวิธีการสอบวัดความรู้ และรับจากเด็กและเยาวชนในพื้นที่เขตจึงทำให้โรงเรียนที่มี ปริมาณนักเรียนที่มากโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร และ เมื่อประกอบกับปริมาณครู-อาจารย์ที่น้อยนี้เองทำให้การดูแล ตรวจสอบความประพฤติของนักเรียนจึงเป็นไปด้วยความยาก ลำบาก ปริมาณนักเรียนที่มากย่อมทำให้มีการแสดงออกถึง พฤติกรรมการรังแกผู้อื่นมีความหลากหลายประกอบกับนักเรียน มัธยมสตรีซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น (อายุประมาณ 11-19 ปี) จึงเกิด การเรียนรู้และเลียนแบบได้ง่าย ดังนั้น ผลการศึกษาจากโรงเรียน มัธยมสตรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร น่าจะเป็นแกนกลางของคำตอบการวิจัยเป็น เบื้องต้น

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาให้ทราบถึง ต้นตอของปัญหาดังกล่าวและนำมาเป็นข้อมูลศึกษา เพื่อหา มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหารังแกกันของนักเรียนสตรี และเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้หน่วยงานหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง ปรับแนวทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหานั้นที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในนักเรียนมัธยมสตรีตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของ โรนัลด์ แอล เอเคอร์
2. เพื่อวิเคราะห์การรังแกกันในนักเรียนมัธยมสตรีตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของ โรนัลด์ แอล เอเคอร์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการป้องกันและแก้ไขการรังแกกันในนักเรียนมัธยมสตรี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิด การรังแกกันในโรงเรียนมัธยมสตรีในกรุงเทพมหานคร ตามแนว ทฤษฎีเรียนรู้ของ โรนัลด์ แอล เอเคอร์ เป็นหลัก โดยมีขอบเขต ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมสตรีสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ ในการวิจัยเชิงปริมาณ จะคัดเลือกด้วย วิธีสุ่มตัวอย่างเลือกศึกษาเฉพาะ 5 โรงเรียน (จากทั้งหมด 10 โรงเรียน) โดยใช้วิธีการจับฉลากเลือกต่อหน้าคณะกรรมการ วิทยานิพนธ์ และใช้วิธีการเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling โดยให้โรงเรียนที่ให้ทำการ วิจัยเป็นผู้จัดหากกลุ่มตัวอย่างให้ด้วยวิธีการประชุมระหว่างครู- อาจารย์ ผู้อำนวยการของโรงเรียน และผู้ปกครองเป็นทางลับ เพื่อนำนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมความรุนแรงจากระดับ ชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลาย ระดับละ 40 คน ของแต่ละโรงเรียน (รวม 400 คน) เพื่อมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ (การ คำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 26,880 คน จาก 10 โรงเรียน ด้วยสูตรของ Yamane ได้จำนวน 394 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน) และในการวิจัยเชิง คุณภาพ ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมสตรี จำนวน 5 คน โดย ฝ่ายปกครองของทางกลุ่มโรงเรียนดังกล่าวเป็นผู้จัดหานักเรียน ที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นมาให้โดยทางลับ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับ แบบสอบถามเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบ ความเที่ยง (ซึ่งการนำไปทดสอบความเที่ยงครั้งนี้ได้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค = 0.8092) ส่วนแบบสอบถาม เชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ ปรึกษาว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้อง เหมาะสม ครอบคลุมประเด็น การวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน ซึ่งแบบสอบถามมี ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภูมิหลัง ประสบการณ์ความ รุนแรง การเลียนแบบ และการคบหาสมาคมที่แตกต่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเชิงปริมาณไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการโปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์สถิติสำหรับการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การเสนอตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์บริบท (Context) และเนื้อหาสาระ (Content) ตีความข้อมูลออกมา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 ความถี่ ค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิหลัง

ข้อมูลปัจจัยด้านภูมิหลัง	จำนวน (400)	ค่าร้อยละ
อายุปัจจุบัน		
- 12-14 ปี	121	30.25
- 15-17 ปี	242	60.50
- 18-20 ปี	36	9.00
- ไม่ระบุอายุ	1	0.25
ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย)		
- ต่ำกว่า 2.00	14	3.50
- 2.00-2.50	48	12.00
- 2.51-3.50	222	55.50
- มากกว่า 3.50	109	27.25
- ไม่ระบุผลการเรียน	7	1.75
รายได้ของครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ด้วยโดยเฉลี่ยต่อเดือน		
- ไม่เกิน 10,000 บาท	31	7.75
- 10,001-30,000 บาท	180	45.00
- 30,001-50,000 บาท	127	31.75
- มากกว่า 50,000 บาท	59	14.75
- อื่นๆ (รายได้เฉลี่ยไม่แน่นอน/ไม่ทราบรายได้ของครอบครัว)	2	0.50
- ไม่ระบุรายได้	1	0.25
สถานภาพการสมรสของบิดามารดา		
- บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	321	80.25
- บิดามารดาแยกกันอยู่	25	6.25
- บิดามารดาหย่าร้าง	32	8.00
- บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	21	5.25
- อื่นๆ (บิดามารดาหย่าร้าง และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม)	1	0.25

ตารางที่ 2 ความถี่ ค่าร้อยละ จำแนกตามประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง ประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว ประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรงจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น

ข้อมูลปัจจัยด้านประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง	เคย จำนวน (ค่าร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ค่าร้อยละ)
- ประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง	82 (20.50)	318 (79.50)
- ประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว	36 (9.00)	364 (91.00)
- ประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรงจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น	208 (52.00)	192 (48.00)

ตารางที่ 3 ความถี่ ค่าร้อยละ จำแนกตามตัวอย่างแบบสำหรับเลียนแบบการรังแกกันจากบุคคลในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างแบบเลียนแบบการรังแกกันจากสื่อต่างๆ

ข้อมูลปัจจัยด้านการเลียนแบบของกลุ่มตัวอย่าง	ใช่ จำนวน (ค่าร้อยละ)	ไม่ใช่ จำนวน (ค่าร้อยละ)	ไม่ตอบข้อนี้ จำนวน (ค่าร้อยละ)
- ตัวอย่างแบบสำหรับเลียนแบบการรังแกกันจากบุคคลในชีวิตประจำวัน	42 (10.50)	358 (89.50)	0 (0.00)
- ตัวอย่างแบบสำหรับเลียนแบบการรังแกกันจากสื่อต่างๆ	59(14.75)	340 (85.00)	1 (0.25)

ปัจจัยด้านภูมิหลัง

นักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน อายุระหว่าง 12-20 ปี ระดับผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2.51-3.50 ปัจจุบันครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-30,000 บาท โดยบิดามารดาอยู่ร่วมกัน

ปัจจัยด้านประสบการณ์ความรุนแรง

นักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรงจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น ร้อยละ 52.00 มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง ร้อยละ 20.50 มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว ร้อยละ 9.00

ปัจจัยด้านการเลียนแบบ

นักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง เลียนแบบการรังแกกันจากบุคคลในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 10.50 และเลียนแบบการรังแกกันจากสื่อต่างๆ ร้อยละ 14.75

ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่าง

เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนเพื่อน 1-10 คน เพื่อนในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 93.75 มีพฤติกรรมกรังแกผู้อื่นน้อย ส่วนเพื่อนในกลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 6.25 มีพฤติกรรมกรังแกผู้อื่นมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน อายุระหว่าง 14-17 ปี ส่วนใหญ่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับผลการเรียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2.51-3.50 ปัจจุบันครอบครัวของผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-30,000 บาท สภาพแวดล้อมของโรงเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่จำกัด มีอาคารที่เหลื่อมล้ำกันและมีบางจุดที่เป็นจุดล่อแหลมให้เกิดการรังแกกันทางกายภาพได้ง่าย และประกอบกับการพบเจอกันได้ง่ายระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อน เนื่องจากภายใต้พื้นที่อันจำกัดทำให้มีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนพฤติกรรมหรือพบเห็นตัวอย่างการใช้ความรุนแรง แต่ทั้งนี้การที่โรงเรียนเน้นให้นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมความรุนแรงและความก้าวร้าวของตัวนักเรียนลดลง

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน มีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง และวิธีการที่นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน ใช้ความรุนแรงของตนเองส่วนใหญ่ได้แก่กริยาหรือวาจาที่ไม่สุภาพไปจนถึงขั้นใช้กำลังทางกาย

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน เกือบทุกคนมีประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว และวิธีการใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ เป็นการทะเลาะกันระหว่างบิดา

กับมารดา หรือการทะเลาะระหว่างบิดามารดากับนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ และการกระทำรุนแรงต่อตัวนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน ทั้งหมดมีประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรง จากเพื่อนหรือบุคคลอื่น และประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรง จากเพื่อนหรือบุคคลอื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์พบเห็น คือ พบเห็นการทะเลาะวิวาทมากที่สุด รองลงมา คือ การถูกมองด้วยสายตาเหยียดหยามเยิ่นชา การใส่ร้ายป้ายสี หรือนินทาผู้อื่น และวิธีการอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการก่อกวนที่ไม่เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน เกือบทั้งหมดมีการเลียนแบบการรังแกผู้อื่นจากบุคคลในชีวิตประจำวัน และบุคคลในชีวิตประจำวันที่นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์เลียนแบบการรังแกผู้อื่นคือ เพื่อน โดยผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เหตุผลทำนองเดียวกันว่า “เห็นเพื่อนทำเลยทำตาม”

นักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์ทั้ง 5 คน เกือบทั้งหมดมีการเลียนแบบการรังแกผู้อื่นจากสื่อ ซึ่งส่วนใหญ่เลียนแบบการรังแกจากในโทรทัศน์เป็นอันดับแรก รองลงมา ก็คือ การเลียนแบบจากในเว็บไซต์ซึ่งเขียนบรรยายวิธีการแก่งัดผู้อื่น หรือเลียนแบบจากในนิตยสาร

เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์มีจำนวน 5-6 คน ซึ่งเพื่อนในกลุ่มของทุกคนมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นโดยพฤติกรรมรังแกผู้อื่นส่วนใหญ่ที่เพื่อนในกลุ่มกระทำ คือ การเพิกเฉยต่อผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ ส่วนวิธีการอื่นๆ เป็นเรื่องของแต่ละกลุ่ม ได้แก่ การใช้กำลังทางกายกับผู้อื่น พุดเสียดสี ทำให้เพื่อนอับอายต่อหน้าสาธารณชน ฯลฯ และจากผลการสัมภาษณ์พฤติกรรมรังแกผู้อื่นของผู้ถูกสัมภาษณ์ บางอย่างจะคล้ายหรือเหมือนกับพฤติกรรมรังแกผู้อื่นของเพื่อนในกลุ่ม

วิธีการรังแกผู้อื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์

วิธีการรังแกผู้อื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์มีหลายวิธีด้วยกัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ใช้กำลังทางกายด้วยแรงกายภาพต่อตัวผู้ถูกรังแก หรือทรัพย์สินของผู้ถูกรังแก
- 2) ต่ำ นินทา หรือเขียนด้วยถ้อยคำที่รุนแรงหรือหยาบคาย ไม่ว่าจะต่อหน้า ลับหลัง หรือทางโลกโซเชียล
- 3) แสดงกิริยาหรืออาการที่แสดงออกถึงความไม่พอใจเหยียดหยาม แม้ว่าจะไม่รู้จักกันมาก่อน
- 4) เพิกเฉยต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งอาจกระทำด้วยตัวคนเดียวหรือกระทำเป็นกลุ่มโดยร่วมมือกัน เป็นการแก่งัดเพื่อความสนุกหรือเพื่อลลงโทษบุคคลใดโดยเฉพาะ
- 5) ทำให้อับอายต่อหน้าสาธารณชน เป็นการกระทำเพื่อแก่งัดบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะ และมักจะกระทำร่วมกับข้ออ้างที่ว่าถ้าไม่ทำจะเพิกเฉยต่อบุคคลนั้น

- 6) สร้างข่าวลือ
- 7) ทำลายความสัมพันธ์อย่างลับๆ ชูว่าจะตัดความสัมพันธ์

- 8) วิธีการแก่งัดอื่นๆ
3. ข้อมูลที่สอดคล้องกันระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในด้านประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรงจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น ประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของตนเอง และประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 52.00 ร้อยละ 20.50 ร้อยละ 9.00 ตามลำดับ มีประสบการณ์เช่นเดียวกับนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์

ในด้านการเลียนแบบ นักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 14.75 และ ร้อยละ 10.50 ตามลำดับ มีการเลียนแบบการรังแกผู้อื่นจากสื่อ และเลียนแบบการรังแกผู้อื่นจากบุคคลในชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์

ในด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่างนักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 6.25 นั้นเพื่อนในกลุ่มมีพฤติกรรมรังแกกันมาก พฤติกรรมเช่นนี้พบในกลุ่มเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ถูกสัมภาษณ์เช่นกัน

4. ข้อสังเกต
ในด้านประสบการณ์การรังแกกัน นักเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไม่มีประสบการณ์ความรุนแรง แต่นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นที่ถูกสัมภาษณ์ทุกคน มีประสบการณ์ความรุนแรง ดังนั้น เป็นไปได้ว่าประสบการณ์ความรุนแรงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรังแกผู้อื่น

ในด้านการเลียนแบบ แม้ว่าจากกลุ่มตัวอย่างจะมีผู้เลียนแบบการรังแกกันจากบุคคลในชีวิตประจำวันหรือสื่อไม่มากนัก แต่การที่กลุ่มตัวอย่างและผู้ถูกสัมภาษณ์ยอมรับว่าได้มีการเลียนแบบการรังแกผู้อื่นจากบุคคลหรือสื่อ แสดงว่าพฤติกรรมของบุคคลหรือสื่อ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการรังแกผู้อื่น แต่จากการสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาบางคนไม่ได้เลียนแบบการรังแกกันจากเกมออนไลน์ โดยระบุว่ามันรุนแรงเกินไปที่จะเลียนแบบ แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงที่พบเห็นจากสื่อ เมื่อได้ผ่านการพิจารณาแล้วจะไม่ควรนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ความรุนแรงนั้นจะไม่มีอิทธิพลในทางบวกต่อบุคคลนั้น (ความรุนแรงจะไม่ถูกเลียนแบบ)

ในด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่าง แม้ว่าส่วนน้อยของกลุ่มตัวอย่างจะมีเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น แต่ผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคนมีเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของคนอื่น ๆ ในกลุ่ม กล่าวคือ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะมีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันกับผู้อื่นซึ่งอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยด้านประสบการณ์ความรุนแรง

จากการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ความรุนแรงของตนเอง เมื่อกลายเป็นความเคยชิน อาจจะไม่มีการยับยั้งชั่งใจทางอารมณ์ เนื่องจากเห็นว่าสิ่งที่ได้กระทำลงไปได้รับการตอบสนองเป็นที่พึงพอใจของตนเอง ดังนั้นพฤติกรรมดังกล่าวจึงอาจกระทำซ้ำได้อีกในรูปแบบที่คล้ายกันอธิบายได้ด้วยทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ในเรื่องแรงเสริมที่แตกต่าง (Differential Reinforcement) ว่าพฤติกรรมใดที่ให้ผลดีทั้งในอดีต ปัจจุบัน และคาดหวังว่าจะได้รับผลดีในอนาคต พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นแรงเสริมทางบวกให้เกิดการกระทำในครั้งต่อไป (Akers, 1977; 2009) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2548) พบว่า การปล่อยให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวหรือรังแกผู้อื่น

เช่นเดียวกับการประสบการณ์การใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัว การที่นักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในเหตุการณ์ของความรุนแรงดังกล่าว อาจซึมซับความรุนแรงและนำไปใช้กับคนอื่น เช่นเดียวกับที่ตนพบเห็นที่บ้านซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ในเรื่องแรงเสริมที่แตกต่าง เมื่อพฤติกรรมใดที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสามารถกระทำได้ดีก็จะเป็นแรงเสริมทางบวกนำมาใช้กับผู้อื่นในอนาคต (Akers, 1977; 2009)

เช่นเดียวกับการประสบการณ์การรังแกกันหรือพบเห็นความรุนแรง จากเพื่อนหรือบุคคลอื่นตามทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ การพบเห็นที่เป็นประจำอาจจะก่อให้เกิดการซึมซับความรุนแรงและเกิดความรู้สึกที่สมควรที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาหรือนำที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเมื่อพฤติกรรมใดที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง สามารถกระทำได้ หรือเห็นว่าน่าจะให้ผลเป็นที่พอใจกับตนเองเมื่อได้กระทำ ก็จะเป็นแรงเสริมทางบวกนำมาใช้กับผู้อื่นในอนาคต (Akers, 1977; 2009)

ปัจจัยด้านการเลียนแบบ

จากการศึกษาพบว่า บุคคลในชีวิตประจำวันมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบ ซึ่งอธิบายได้โดยทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ที่ได้อธิบายถึงการเลียนแบบไว้ว่าเป็นการกระทำตามพฤติกรรมของผู้อื่นหลังจากที่ได้มีการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือสิ่งไม่มีชีวิตหรือจากสื่อต่างๆ แล้วจึงกระทำตาม ซึ่งมีอิทธิพลต่อทุกพฤติกรรม ดังนั้น วิธีการรังแกที่เลียนแบบมาจึงมักคล้ายหรือเหมือนวิธีการรังแกของตัวต้นแบบ การเลียนแบบนี้เมื่อถูกเก็บไว้ภายใต้จิตใจซึ่งตามทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ในเรื่องของแรงเสริมที่แตกต่าง เมื่อเกิดสถานการณ์คล้ายกันที่สามารถรังแกผู้อื่นได้อีก พฤติกรรมเช่นนี้ก็อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากมีการสนับสนุนจากพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นที่เลียนแบบมาในอดีต (Akers, 1977; 2009) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chan (2006) พบว่า การเลียนแบบพ่อแม่ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะทำให้เด็กก้าวร้าวและมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น

เช่นเดียวกับการเลียนแบบการรังแกกันจากสื่อ จากผลการวิจัยพบว่า การเลียนแบบการรังแกกันจากสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวนมากมีจำนวนมากกว่าการเลียนแบบการรังแกกันจากบุคคลในชีวิตประจำวัน อธิบายได้ด้วยทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ที่ได้อธิบายถึงการเลียนแบบว่า เป็นการกระทำตามพฤติกรรมของผู้อื่นหลังจากที่ได้มีการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือสิ่งไม่มีชีวิตหรือจากสื่อต่างๆ แล้วจึงกระทำตาม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (พรชัย ชันตี, ธัชชัย ปิตะนิละบุตร, และ อัครวิน วัฒนวิบูลย์, 2543) การเลียนแบบจากสื่อที่บรรยายให้เห็นภาพชัดเจนจะให้ผลมากกว่าการเลียนแบบจากตัวบุคคล (Reid, 2000) ส่วนอิทธิพลความรุนแรงที่ได้รับจากสื่ออื่นอาจถูกเก็บไว้ในจิตใจตามทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ในเรื่องของแรงเสริมที่แตกต่าง เมื่อเกิดสถานการณ์คล้ายกันที่สามารถรังแกผู้อื่นได้อีก อิทธิพลความรุนแรงดังกล่าวอาจจะกลายมาเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง (Akers, 1977; 2009) สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเสริม หุตะแพทย์ และคณะ (2552) ที่พบส่วนหนึ่งว่าสาเหตุที่ใช้ความรุนแรงตัวเด็กคิดว่าเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อ

ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่าง

จากการศึกษาพบว่า ถ้ามีเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น บุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นเช่นเดียวกัน อธิบายได้ด้วยทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association) ของ ซัทเทอร์แลนด์ ซึ่งได้อธิบายไว้ว่าหลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนมกัน (พรชัย ชันตี, ธัชชัย ปิตะนิละบุตร, และ อัครวิน วัฒนวิบูลย์, 2543) ซึ่งพฤติกรรมอาชญากรรมในที่นี้เปรียบเทียบกับวิธีการรังแกกัน และการซึมซับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นอาจไม่ได้ส่งผลให้เกิดการรังแกกันในทันที ซึ่งทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ ในเรื่องของแรงเสริมที่แตกต่าง การซึมซับสิ่งที่เรียนรู้นั้น เมื่อถูกเก็บไว้ในจิตใจอาจกลายเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดการรังแกผู้อื่นในภายหลังเนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี (Akers, 1977; 2009) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์ และคณะ (2551) พบว่า ผู้หญิงที่มีการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมด้านลบทำให้บุคคลดังกล่าวมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง หรือรังแกผู้อื่น

ความแตกต่างของการรังแกระหว่างนักเรียนสตรีและนักเรียนชาย

วิธีการรังแกผู้อื่นของนักเรียนสตรี จะแตกต่างกับวิธีการรังแกในนักเรียนชาย แม้ว่าจะมีการใช้กำลังทางกายภาพบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะไม่ใช้กำลังทางกายภาพโดยตรง วิธีการรังแกส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การทำลายความสัมพันธ์ และการทำร้ายจิตใจ ซึ่งมักจะได้ผลกับเหยื่อเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นลักษณะ

พิเศษของรูปแบบการรังแกในนักเรียนสตรี (Kohut, 2007) สอดคล้องกับ ปารีชาติ สุขุม (2542) ที่วิธีการรังแกอย่างหนึ่งของนักเรียนสตรี คือ การรังแกโดยวิธีการกดดันหรือบีบบังคับให้แยกออกจากกลุ่มเพื่อน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ครอบครัว เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นเด็กจะเริ่มเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมผู้อื่นโดยเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนและผู้ใหญ่ เด็กจะเริ่มติดเพื่อน เนื่องจากต้องการเป็นที่ยอมรับจากทั้งครอบครัวและเพื่อน และเป็นวัยที่อารมณ์รุนแรง ไม่คงที่ การพูดด้วยอารมณ์หรือการใช้ความรุนแรงกับตัวเด็กจึงไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง สิ่งที่เราควรทำ คือ การพูดอย่างมีเหตุผล โดยการพูดแบบเพื่อนจะเหมาะสมกับวัยนี้มากที่สุด และควรสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กและกลุ่มเพื่อนสนิทในขณะที่อยู่ที่บ้านและที่โรงเรียนโดยไม่ให้เด็กรู้ตัว เพราะถ้าหากเด็กรู้ว่ากำลังถูกตรวจสอบพฤติกรรม ตัวเด็กจะคิดว่าตนเองไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว และควรร่วมมือกับครู-อาจารย์ในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมรังแกผู้อื่นของเด็ก

2. ครู-อาจารย์ ควรสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กโดยไม่แบ่งแยกหรือมีอคติ ควรสังเกตความประพฤติและตรวจสอบประวัติของเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมรังแกผู้อื่น เพื่อให้รู้ที่มาที่ไปของปัญหา แต่เนื่องจากการรังแกกันในนักเรียนสตรีจะรังแกกันลับหลังและเน้นไปที่การทำลายความสัมพันธ์ ซึ่งไม่เหมือนในนักเรียนชายที่ใช้แรงกายภาพเป็นหลัก ดังนั้น การสังเกตพฤติกรรมอาจต้องใช้วิธีการพูดคุยอย่างเป็นกันเองและร่วมทำกิจกรรมไปกับเด็กให้เกิดความคุ้นเคยกับตัวนักเรียนสตรีที่คาดว่าจะมีพฤติกรรมดังกล่าวและติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดโดยไม่ให้เด็กรู้ตัวเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก และต้องเข้าใจถึงพื้นฐานความคิดและลักษณะนิสัยของผู้รังแกและถูกรังแก นอกจากนี้ การตรวจตราบริเวณจุดล่อแหลมและจุดที่อาจมีการมั่วสุมกันของเด็กอย่างเป็นประจำเพื่อไม่ให้เด็กมีพฤติกรรมรังแกผู้อื่นในที่ลับตาคน ตลอดจนให้คำปรึกษากับนักเรียนผู้ถูกรังแกก็เป็นสิ่งที่ควรทำเช่นกัน

3. โรงเรียน ควรออกกฎระเบียบว่าด้วยการป้องกันการรังแกกันอย่างเคร่งครัด มีบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน รวมถึงวิธีการเยียวยาผู้ถูกรังแก กำหนดตัวผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะ และเพิ่มอำนาจหน้าที่ครู-อาจารย์ ผู้รับผิดชอบในการป้องกันและขจัดความรุนแรงในโรงเรียน ควรปลูกฝังหรือการถ่ายทอดแนวความคิดที่ลดการใช้ความรุนแรง และควรจัดกิจกรรมที่ต้องประสานความร่วมมือกันระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้องหรือเพื่อนภายใต้คำแนะนำและการเฝ้าระวังของครู-อาจารย์

4. ชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงการไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา อาจมีการจัดประชุมหรืออภิปรายการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงในชุมชน รวมถึงการร่วมมือกัน

สอดส่องความประพฤติของสมาชิกในชุมชน ทั้งหมดนี้ก็เพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนเอาพฤติกรรมรุนแรงที่พบเห็นในชุมชนเป็นแบบอย่าง

5. สถาบันสื่อสารมวลชน ควรควบคุมการนำเสนอรายการที่มีเนื้อหารุนแรง โดยอาจทำเป็นคำเตือนให้เห็นก่อนข้างชัดเจนเป็นระยะ หรือนำเสนอโฆษณาที่สื่อถึงการรณรงค์ไม่ใช้ความรุนแรงหรือสื่อถึงการพิจารณาความรุนแรงจากสื่อเป็นระยะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ โดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมชาย หรือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือนักเรียนสตรีโรงเรียนเอกชน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อพิจารณาว่าผลการวิจัยที่ได้ นั้นเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร หรือเปรียบเทียบระหว่างการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ ว่ามีอัตราแตกต่างกันหรือไม่ โดยเฉพาะการศึกษาโดยใช้สถิติขั้นสูงมาช่วยในการวิจัย

2. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของ เอเคอร์ เป็นหลัก ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการศึกษาเรื่องการรังแกกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่คาบเกี่ยวระหว่างพฤติกรรมเบี่ยงเบนกับอาชญากรรมดังที่กล่าวมาแล้วตอนต้น ดังนั้น เพื่อความสมบูรณ์ในการศึกษาควรศึกษาด้วยทฤษฎีทางอาชญาวิทยาอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุการรังแกกันในทางทฤษฎีอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2548). ระบาดวิทยาปัญหา ด้านทางอารมณ์และพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น ปี 2548. ใน *ประชุมวิชาการสุขภาพจิตนานาชาติ ครั้งที่ 5* (หน้า 159). กรุงเทพฯ: สำนักสุขภาพจิตสังคม.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2551). *สังคมวิทยาอาชญากรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (24 กันยายน 2552). คลิปและความรุนแรงในเยาวชนหญิง (Video file). <http://www.komchadluek.net/detail/20090924/29725/คลิปและความรุนแรงในเยาวชนหญิง.html>
- นิตยา จันทร์เรือง มหาผล. (24 กันยายน 2552). คลิปและความรุนแรงในเยาวชนหญิง (Video file). <http://www.komchadluek.net/detail/20090924/29725/คลิปและความรุนแรงในเยาวชนหญิง.html>
- บุญเสริม หุตะแพทย์, และคณะ. (2552). *สื่อและความรุนแรงจากสื่อ ต่อเด็กและเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมศาสตร์.
- ปารีชาติ สุขุม. (2542). *ข่มเหงรังแก จากบ้าน-โรงเรียนสู่องค์กร-ธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: คปไฟ.
- พรชัย ชันตี, อังชัย ปิตะนิตะบุตร, และ อัคริน วัฒนวิบูลย์. (2543). *ทฤษฎีอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัท บุคเน็ท จำกัด.

- เพ็ญจันทร์ ประดับมุข-เซอร์เรอร์, และคณะ. (2551). *มิติทางสังคม
วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและ
เยาวชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์.
- โรงเรียนยุครุนแรง. (25 กันยายน 2550). *หนังสือพิมพ์ข่าวสด*.
สืบค้นจาก [http://www.library.icamtalk.com/
DbarticleNews/show.php3?Category=&No=636/](http://www.library.icamtalk.com/DbarticleNews/show.php3?Category=&No=636/)
- สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน. (2550). *กรุงเทพมหานคร: เมืองสี่เวิ
ของเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดสงวน สุธีสร. (2541). *อาชญากรรม: ความหมาย ขอบเขต และ
ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Akers, R. L. (1977). *Deviant behavior: A social learning
approach* (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- _____. (2009). *Social learning and social structure:
A general theory of crime and deviance* (2nd ed.).
New Brunswick, N.J: Transaction.
- Chan, J. H. F. (2006). Systemic patterns in bullying and
victimization. Retrieved from [http://spi.sagepub.
com/content/27/3/352.abstract/](http://spi.sagepub.com/content/27/3/352.abstract/)
- Cullen, F. T., & Agnew, R. (2003). *Criminological theory:
Past to present* (2nd ed.). California: Roxbury.
- Harding, C. (2006). *Aggression and destructiveness:
Psychoanalytic Perspectives*. London: Routledge.
- Kohut, M. R. (2007). *The complete guide to understanding,
controlling, and stopping bully & bullying
a complete guide for teachers & parents*. Florida:
Atlantic Publishing Group.
- Lee, G., Akers, R., & Borg, M. (2004). Social learning and
structural factors in adolescent substance use.
Retrieved from [http://www.westerncriminology.org/
documents/WCR/v05n1/article_pdfs/lee.pdf](http://www.westerncriminology.org/documents/WCR/v05n1/article_pdfs/lee.pdf)
- Reid, S. T. (2000). *Crime and criminology* (9th ed.). Boston:
McGraw-Hill.